

Tek. Magyar Nemzeti Múzeum Orsz.
Széchenyi könyvtár BUDAPEST VIII.
Múzeum krt. 14-16.

DELVIDÉK

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Zombor, Csehás
Benő u. 3. Tel.: szerk. és kiadóhivatal 207, éjjel
422, nyomda 213.

Felelős szerkesztő:
M U H I J Á N O S

Előfizetés egy óra: 5.20 P., negyedévre
15.— P. Levélcím: Zombor, postafiók
102, csekkasz. 74.050.

Ellentámadásba lendült honvédeink bekerítettek és megsemmisítettek nagyobb román és szovjet erőket Tordától kétoldalt áttörte az ellenség arcvonalát a magyar-német ellentámadás — Súlyos veszteségeket szenvedtek a románok — A keleti front északi szakaszán is eredményes német támadások folynak A bolgár hadsereget szovjet parancsnokság alá helyezték

A régensek néptörvényszék elé kerülnek — Finnország aggódva várja a fejleményeket — A nyugati fronton a németek szilárd ellenállása és lendületes ellentámadásai jellemzik a helyzetet — San Marino brit nyomásra hadatüzent Németországnak, de egy német rohamcsoport egész „hadseréget” fogságba ejtette

Berlin, szeptember 25.

Az Interinf. legújabb jelentésében közli, hogy az erdélyi medencében ellentámadásba lendült magyar és német csapatok tegnap is eredményesen küzdöttek magukat előre és számos betörtést értek el. Csapatunk nagyobb román és szovjet erőket bekerítettek és megsemmisítettek, miközben 60 szovjet páncélos is megsemmisült.

Az arcvonalak eseményei

Berlin, szeptember 25.

Az Interinf. legújabb jelentései a következőket közlik az arcvonalak helyzetéről:

A keleti front északi szakaszán, Rigától délre a német hadsereg és fegyveres SS kötelékei ellentámadással nemcsak megállították, hanem vissza is vetették a bolsevistákat.

Az északi szakaszon folyó német elszakadási mozdulatok továbbra is az ellenség befolyása nélkül folytatódnak, bár az oroszok a németek nyomában vannak.

Hollandiában az ellenség folytatta légiúton szállított csapatainak meg erősítését anélkül, hogy a mutatkozó súlyos válságot az erősítésekkel elnyitheti tudta volna. Az újabb föld-

reszállások is összpontosított német elhárításba ütköztek. A német légi-erők szétlőtték az ejtőernyősöket, a földreszállt csapatoknak pedig mélyrepüléssel okoztak súlyos veszteségeket. A német támadások következtében még fokozódott az ellenséges csapatok válságos helyzete. Aachen körzetében nem tudtak előbbrejutni az amerikaiak.

Olaszországban Firenzétől északra az ellenség igyekezett kiszélesíteni támadásait. A németek eredményesen verték vissza.

Az adriai szakaszon Riminótól északra új állásokba vonultak a német csapatok, amelyekből minden további ellenséges támadást eredményesen hártottak el.

nevezett jugoszláv hadsereget alakítanak Bulgáriában. Monosilovics, Taszkovics és Caikurics jugoszláv emigránsok felhívást intéztek a lakossághoz egy macedon önkéntes dandár megalakítására a fasiszták elleni harcra. Tito, a balkáni kommunisták vezetője a-

zomban kijelentette, hogy ezzel a jugoszláv hadsereggel semmiféle kapcsolata nincs és hogy a három emigráns saját szakállára cselekedett. A bolgár hadügyminisztérium a maga részéről felhívott mindenkit, aki a bolgár véderőhöz tartozik és akik Macedóniában tartózkodnak, illetőleg macedóniai illetőségűek, hogy jelentkezzenek a macedon dandárba. Tito egy másik nyilatkozatában leszögezi, hogy a macedon dandárnak és a bulgáriai jugoszláv hadseregeknek semmi köze sincs egymáshoz.

A görög emigráns kormány cáfolja a bolgárokkal való megegyezés híreit

Zürich, szeptember 25.

Georgijev bolgár miniszterelnök a Neue Zürcher Zeitung tudósítója előtt tett nyilatkozatában kijelentette többek között, hogy kormánya megállapodást kötött a görög kommunistákkal e ennek értelmében a bolgár csapatok továbbra is megszá-

lás alatt tartják Tráciát. A görög emigráns kormány hevesen cáfolja ezt a bolgár közlést és azt követeli, hogy a bolgárok minden fenntartás és alkudozás nélkül vonuljanak ki Macedóniából és Tráciából.

Eisenhower szeretné mozgásba hozni Hollandiában megfeneklett offenzíváját

Berlin, szeptember 25.

A Deutsche Allgemeine Zeitung foglalkozik a középhollandiai helyzettel és azt írja, hogy Eisenhower szövetséges főparancsnok offenzívája Délhollandiában a csatornákkal átszelt vidék elérésével megfeneklett mire a szövetséges főparancsnok kijátszotta utolsó ütőkártyáját: harcbadobta a háboru eleje óta Angliában gyűjtött légiúton szállított csapatait. Az a 70 kilométernyi kiter-

jedésű terület, ahol az ellenség földre tette légiúton szállított csapatait nem alkalmas erre a harcmodorra. Ez a körülmény arra enged következtetni, hogy a középhollandiai ellenséges légi partraszállás nem vagy új hadműveletek bevezetésének tekintendő, hanem olyan kísérletnek, amellyel Eisenhower szeretné mozgásba hozni megfeneklett offenzíváját.

Néptörvényszék elé állítják a bolgár régenseket

Bolgár részről kijelentették, hogy Cirill herceg és két régens társa Bulgáriában van és várja, hogy néptörvényszék elé állítsák.

Az angol hírszolgálat megerősíti azt a berlini felfogást, hogy a jelenlegi bolgár kormány törvénytelen. A Reuter hivatalos brit hírszolgálat ugyanis azt írja, hogy Velcev had-

ügyminiszter a főszervezője annak a puccsnak, amely a pillanatnyi kormányt uralomra juttatta. A bolgár külügyminiszter kijelentette a török távirati iroda munkatársának, hogy a bolgár hadsereget a Szovjet kívánására Tolbukin szovjet tábornok parancsnoksága alá helyezték.

Mint rádiófelhívásokból kiderült, egy-

Bukarestben kommunista kormány alakult

Bukarestben új kormány alakult, mint török körökben híre jár. Az eddigi katonai kormányt politikai kormány váltja fel, amelynek élére Pet-

rescanu ismert román kommunista vezér kerül, aki hosszabb időt töltött Moszkvában a fegyverszüneti megállapodással kapcsolatban.

Mára virradóra is hullottak szárnyasbombák Londonra

Az angol hírszolgálat jelenti, hogy vasárnap és hétfőre virradóra is hullottak szárnyasbombák London és Keletanglia területére. A bombák károkat és veszteségeket okoztak.

alá veszik az élelmiszerellátást és bevezetik az élelmiszeri cikkek adagolását.

IVANOV BOLGÁR KÖVET CANKOV KORMÁNYÁHOZ PÁRTOI I AT

Berlin, szept. 25.

Stefan Ivanov bolgár követ, aki a fasiszta olasz kormány mellett teljesítette megbízatását, közölte, hogy csatlakozott Cankov nemzeti kormányához.

INDIÁBAN BEVEZETIK AZ ÉLELMISZER ADAGOLÁST

Gené, szeptember 25.

Az indiai élelmiszer tanács elhatározta, hogy egész Indiában ellenőrzés-

La Guardia átveszi az olaszországi közigazgatás vezetését

Gené, szept. 25.

La Guardia, New York zsidó polgármestere rövidesen átveszi az olaszországi szövetséges közigazgatás vezetését.

Olasz részről hivatalosan közölték, hogy angol-szász légitámadások súlyos terrortámadást intéztek Génua központi városrészeit ellen.

Tordától kétoldalt felgöngyölítették szovjet arcvonalat az ellentámadásba lendült magyar és német csapatok

Berlin, szeptember 25.

Az Interinf. jelenti a keleti arcvonal déli szakaszáról, hogy a Vaskapunál heves harcok fejlődtek ki, amelyek befejeződtek a késő éjszakai órákba. Tordától kétoldalt a magyar és német csapatok ellentámadásba mentek át, áttörték a román és bolsevista csapatok vonalát, szétverték egy ellenséges zászlóaljot, majd felgöngyölítették az arcvonalat. Marosvásárhelytől délre és Szászrégentől keletre az ellenség minden támadását visszaverték.

A német légi erők éjjel-nappal támadták az ellenség csapatcélpontjait valamint utánpótlás vonalait és leg-

alább hét páncélost és ötven gépjárművet semmisítették meg.

hogy a lengyel emigránsok táborában mutatkozó újabb válság valószínűvé teszi, hogy Mikolajczik miniszterelnök lemond, illetve újabb elnökválság áll elő. A lengyelek közötti ellentét megnehezíti az angolszászok azon törekvését, hogy elősegítsék a szovjet-lengyel kapcsolatok normalizálását.

Súlyos veszteségeket szenvedtek a románok Marosvásárhelytől délre

A vezéni főhadiszállás vasárnapi hadijelentése a következőket közölte a keleti arcvonal kárpáti szakaszáról:

Délnyugat Erdélyből állandó harci tevékenységet jelentenek.

Tordától kétoldalt német és magyar páncélos erők makacs elhárításainak és sikeres ellentámadásainak következtében megfúszultak az ellenség új áttörési kísérletei. A Marosvásárhelytől délre levő térségben a tulerőben levő román kötelékek eredménytelen támadásai során az ellenség súlyos veszteségeket szenvedett.

A székely kiszögélésben és a keleti Kárpátokban sikertelenek maradtak a bolsevisták helyi támadásai.

A kárpáti hágók előtt a Kemoktól és Krosznótól délre levő térségben tovább folynak a súlyos harcok. Páncélos erők és gránátosaink ellenlékesei szombaton is megátolták az ellenséges áttörési kísérleteket.

Olberg nyugalmazott alezredes, az Európaspresz katonai szakértője írja: — A szovjetcsapatok most megindult nagyobb támadása Torda vidékén és a Székelyföldön kétségtelesen hadászati összefüggésben áll a

Beszkidék szorosaitól északra már hosszabb ideje folyó támadásokkal. A szovjet bevallott célja ugyanis ott az volt, hogy kibényszerítse a Szlovákia való bevonulást. Ezt a célját azonban a németek kemény ellenállása következtében nem érte el. Az új támadási sulypont, amely Szászrégentől körülbelül Tordáig terjed, harapófogó hadműveletet alkot Kelet-Magyarország ellen, hasonlóan ahhoz, mint amely az utóbbi napokban a Baltikumban volt megfigyelhető. Itt is a két szárnyon erős sulypontot alakított ki az ellenség, míg az ivalaku középső szakaszon, ebben az esetben a Keleti-Kárpátoknál a harcok egyelőre álló jellegűek voltak. A német hadvezetőség tisztában van a harcok nagy jelentőségével és megteszi a szükséges ellenintézkedéseket a fenyegetett területek biztosítására. Ebből a szempontból tekintve az utóbbi napokban sokat emlegetett sanoki és krosnoi harcok, amelyek könnyen másodrangúknak látszhattak a Baltikumban folyó nagy csatához viszonyítva, most sokkal jelentőségesebbnek tűnnek fel, mint Délkelet-Európa ellen irányuló nagy hadműveletek részét.

Német ellentámadások északon

A keleti arcvonal északi szakaszán a németek felfogták és visszavetették az ellenség valamennyi támadását, miközben újabb jelentős veszteségeket szenvedtek a szovjet csapatok.

Vasárnapra virradóra a német légi erők tovább folytatták támadásukat az északi szakasz Rigától délre és Valktól nyugatra levő sulypontjaiban, hathatósan támogatták a német csapatok elhárító és támadó hadműveleteit és az ellenséges utánpótlás elleni küzdelemben legalább 150 járművet pusztítottak el. A Balti térségben csupán a légi erők 24 szovjetpáncélos megsemmisítését jelentették.

A finn arcvonalon a német légi erők támogatták az elszakadó mozgásokat végző német csapatokat.

Újabb berlini jelentés közli, hogy Bauschketől északra a németek ellentámadással visszavetették az ellenséget. Wolmartól keletre fokozott az ellenség nyomása, az ellentámadásba lendült német csapatok azonban itt is visszavetették a bolsevistákat és megszüntették a betörési helyeket.

REVALT KIÜRITETTÉK A NÉMETEK

Berlin, szept. 25.

Az északészaki elszakadó mozgásokat továbbra is tervszerűen és el-

lenséges nyomás nélkül folynak, a német csapatok kiürítették Revalt észt fővárost.

UJABB VÁLSÁG TÖRT KI A LENGYEL EMIGRÁNS KORMÁNYBAN

Az Observer c. angol lap jelenti,

A szárnyasbombák támadásai következtében Londonban 900.000 ház vált lakatlanná

Amszterdam, szept. 25.

A londoni rádió jelentette, hogy rendkívül súlyos problémát jelent annak a kilencszázezer háznak kijavítása, amely Londonban a német szárnyasbombák támadásai következtében lakhatatlanná vált. Ezeket tőlük ki kellene javítani,

hogy enyhítsenek a lakásgondokon, a javítások azonban munkáshiány miatt aligha oldhatók meg.

Ugyanez a londoni rádió jelentette, hogy tegnap ismét nagyobb számban érkeztek szárnyasbombák Nagy-London és a délanglial grófságok területére.

Roosevelt elmondotta első válaszlási beszédét

Amszterdam, szept. 25.

Roosevelt amerikai elnök tegnap mondott első ízben rádióbeszédet, hogy negyedszer is jelöltette magát az Egyesült Államok elnöke tisztségére. Rá-

dóbeszédében a legfontosabb feladatnak azt jelölte meg, hogy a háborút a lehető legrövidebb idő alatt a lehető legkisebb áldozatokkal fejezzék be.

Churchill megbelegedett

Lisszabon, szept. 25.

Az angol hírszolgálat közli, hogy Churchill Kanadában pihenni ki fáradalmat. Az angol miniszterelnök egészségi

állapota megrendült, rosszul érzi magát és barátai komolyan aggodnának egészségi állapota miatt.

TURUL
 Filmszínház - Tel. 328
 PÉNTEK-KEDD
„Makkhetes”
 Főszerepben:
 MEDNYANSZKI ÁGI, V. BENKÓ
 GYULA, MHÁLYI ERNŐ, PETHES
 FERENC, VASZARI PIROSKA.
 Előadások kezdete köznapon 5 és
 7 órakor, vasár és ünnepnap 3, 5
 és 7 órakor
 Pótműsor: magyar és UFA híradó

velandi vasutas-szervezet tagjai két nap óta sztrájkban állnak és ezzel lehetetlenné tették egy 4.600 munkás foglalkoztató üzem munkájának folytatását is.

A nyugati arcvonal harcai

Berlin, szept. 25.

Az Interinf. jelenti a nyugati arcvonalról, hogy a középhollandiai térségben újabb erőket szállított légiúton földre az ellenség azzal a céllal, hogy súlyos helyzetben lévő csapatait megerősítse. A harcok továbbra is nagy hevességgel folynak.

A német légvédelem az ellenséges szállító repülőgépek és vítorlázók közül 38-at lelőtt. A földre tett erőket összpontosított az alá vették a németek, részekre szaggatták őket és megsemmisítették erőiesen folyik. Az első légiúton szállított hadosztály maradványainak helyzete kilátástalan. Erre való tekintettel átadták a németek nek egy 600 személyes kórházat a németek a sebesülteket azonnal gondozásba vették.

A Német Távirati Iroda közli, hogy Közép-Hollandiában a ház kizsárolom folyik.

Az ellenség Eindhoven és Nymwegen között újabb erőket vetett harcra és sikerült elfoglalnia az utat, azonban mindazon kísérletei, hogy az összekötő utakat kiszélesítse megfúszultak. Több helyen eredményes német ellentámadások folynak, amelyek számos felység visszavételéhez vezettek.

A Geffenkirchen-Aachen szakaszon csak helyi jelentőségű harcokra került sor, de a csatákat makacs tartással vívták az ellenfelek.

Nancytól északra nagy erők bevetése ellenére sem sikerült jelentős térszerést elérnie az ellenségnek. Lunaville szakaszán a németek új megfúszították az ellenség áttörését.

Stollbergől délre egy német harcsoport behatolt egy, az ellenség által megszállt helységbe és 8 páncélost elpusztított.

Schnee-Heipel vidékén érzékeny veszteségeket szenvedtek az amerikai csapatok, amelyek állásaiba betörték a németek. Az ellenség nagy zsákmányt hagyott hátra.

Saarbrücken felé irányuló ellenséges előretörés megakadt a német csapatok szívós ellenállása és lendületellenes ellentámadásain.

Heves páncélos csatákra került sor, amelyek nagy német elhárító erővel végeztek.

Japan sikereik Kinában

Tokió, szept. 25.

A Domei iroda közli, hogy a Kinában harcoló japán csapatok előnyomultak a Si folyó két partján és nyugat Fung-Csun és Dosinguit, amelyek Vu hovtól harminc kilométerre keletre és negyven kilométerre délre fekszenek. A japánok ezzel a sikerrel birtokukba kerítették a Si folyó hajózható szakaszának legnagyobb részét.

Bandaharcok Szerbiában

A szerb fegyveres kötelékek kiverették a bandákat Gornyi Milanovac területéről, ahol a bandák néhánynapos fegyveruralom alatt egész sor kegyetlenségeket hajtottak végre. A partizánok megölték a fegyveres kötelékek 22 katonáját, akik közül 19 súlyos sebesült volt, továbbá kivégezték a város előháróságát és többszáz polgárát. A bandák az arangelövési kerületben súlyos veszteségeket szenvedtek. A szerb csapatok a bandákat a Moraván túlra vetették vissza. A szerb csapat-szervezetek megakadályozták, hogy a bandák át lépjenek a Drinát és Bosznia felé jussanak.

A BELGA KORMÁNY ÁTKÖLTÖZÖTT BELGIUMBA

Az angol hírszolgálat nyomán közli a Német Távirati Iroda, hogy Pierre Lot belga kormánya átköltözött Belgiumba.

Ezer árpád-kori sir tanuskodik Baranyában elődeink magas kulturájáról

Ázsiából jött eleink nem barbár, mindent és mindenkit elpusztító hordaként érkeztek Középeurópába, hanem vezető szerepre hivatott, államalkotó népként, amely háborítatlan népi és kulturális életet biztosított az itt talált keverék őslakosságnak

Dr. Dombay János a Baranyamegyei Múzeum igazgatója most fejezte be írását. Most Somogyon egy nagykiterjedésű korai árpád-kori temetőt, tárt fel teljes egészében. A munkát még tavaly kezdte meg, amikor 115 sirt ásott ki, az idein pedig még további 47 sirtban talált gazdag emlékműanyagot. Ot évvel ezelőtt Eindhoven találta meg dr. Dombay Baranyában az első árpád-kori temető 447 sírját. Azóta Somogyon, Palotabozsokon, Mékényesen kívül a dél-baranyai Vörösmarton és Ceuzán sikerült felfedeznie árpád-kori temetőket és

a feltárt sírok száma az ezret közelíti meg.

A sírokból Szent István, Péter, I. Béla és I. Endre uralkodásának idejéből való ezüst dénárok, jellegzetes nyílcsucsok, és fejtett ötvösségre váltó gyűrűk, állatfejes karperecek, torquesek, lebediai tűz- és pártadiszümmények, nyakékek, színes gyöngyök kerültek elő.

A MAGYAROK ELŐTTI LAKOSSÁG KEVERÉK NÉP VOLT, KEVERÉK KULTURÁVAL

A változatos és igen gazdagnak mondható leletanyagon kívül a mult emlékeit kutató régész számára

honfoglaló őseink emberi jellemvonásairól, szokásairól és kulturájáról is igen sok és hézagpótló adatot mond el a Baranyában napvilágra került ezer sír.

Dr. Dombay most nyilatkozott az ásatásokról és a következőket mondotta:

— A legelső, amire a kérdés kapcsán kitérnek az, hogy a Baranyában feltárt csaknem ezer árpád-kori sír alapján merőben más és.

az igazságnak sokkal megfelelőbb megvilágításba kell állítanunk honfoglaló őseinket, mint ahogy azt külföldön a nyugati írők tették.

Ezek szerint ugyanis az ősmagyarok és a többi keleti lovassomádok itt, Középeurópában pusztító, rabló és mindent felperzselt hordaként jelentek meg. Gondoljunk csak a szentgalleni szerzetes egykori krónikájára, vagy arra a híres francia festményre, amely a Páris előtt portyázó hun lovasokat úgy ábrázolja, hogy azok lándzsáit a legyilkolt ellenség koponyáit díszítették.

— Ezzel a hamis történelmi beállítással szemben a valóság, — amit a leghitelesebb kutatókkal, a Baranyában épűgy, mint az ország más vidékein feltárt árpád-kori sírokkal tudunk bizonyítani, — az, hogy honfoglaló őseink mint hódítók ellenállást nem tettek, ellenben az itt talált lakosságot, Zalán és Szvatopluk népet azok meghódítása után,

nem irtották ki, nem kergették el, hanem nyugodtan, háborítatlanul élhették tovább a maguk sajátos, népi és kulturális életét.

Fehér ez a tény, amit nem lehet eléggé hangsúlyozni éppen a nyugati írők egyoldalú és elfogultságra hajlamos beállítottsága miatt, kellőképpen megvilágítja honalapító eleink magasrendű emberiségét és kiválóságát.

— Keverék népet, keverék kultúrával talált itt a magyar. Ez a népesség Panonnia romanizált őslakos-

ságának késői ivadéka volt,

ahoz az avar birodalom felbomlása után a szláv komponens járult jelentős tényezőként.

Vagyis ez a nép etnikailag egyáltalán nem volt egységes.

Ami pedig az etnikum mellett a kulturális jelenségeket illeti, ezzel kapcsolatban dr. Dombay rámutat arra, hogy a római császárság koráig ősi életmódokat találunk hazánkban. Ezek közül a legnagyobb jelentősége volt a neolitikum, a késői kőkorszak kulturájának. Vagyis

Magyarország területén a neolitikumtól kezdve az emberi élet folytonosságában nem volt szakadás. Ez a magyarázata annak, hogy még

Népi és kulturális kontinuitás a Kárpátmedencében

A kulturák csodálatos rétegeződésének, korokat és népeket túlélő fennmaradásának magyar vonatkozásairól megemlíti dr. Dombay dr. Fettich Nándor nemzeti muzeumi igazgató örök „Népi és kulturális kontinuitás a Kárpátmedencében” című munkáját. Eszerint dr. Fettich az árpád-kori temetőkben előforduló torqueseket és állatfejes karpereceket, amiből éppen a somogyi temető igen szép leletanyagot adott,

az ősi kultúra felújulásának tekinteli.

— Természetesen ez nem azt jelenti — mondotta dr. Dombay — hogy itt a honfoglaláskor még dákok éltek. Azok már a római hódítás idején szétszóródtak. Maga a dák kultúra azonban tovább élt és a magyar föld népvándorláskori kulturájának egyik eredőjévé lett.

— A dák fennművéségnek egyik jellemző vonása a valószínű csavarrás, torquesálás.

az árpád-kori temetők leletanyagában is találunk olyan kultusz tárgyakat és általában fellelhető olyan lakott helyeket, amelyeket még a prehisztórikus időkben lehet levezetni.

— Mindez azt bizonyítja — folytatja dr. Dombay — hogy a honfoglaló magyarság koránt sem pusztított el mindent és irtott ki mindenkit. Ellenkezőleg

az általa alapított államalakulatban a korábbi lakosságot és annak kultuszait zavartalanul hagyta tovább élni, az itt talált népek kulturáját új elemekkel gazdagította, amint hogy azok kulturális elemiből ő maga is sokat átvett.

Az árpád-kori temetők torquesei és állatfejes karperecei szintén hasonló módon készültek és a fémtárgyak díszítése csaknem kizárólag erre a technikára vezethető vissza. Bizonyíték erre a somogyi temető 141 sírjában talált lelet. A sírban egy női csontváz feküdt. Nyakán három százból csavart bronz torques az egyik ujján bronzdrótból készült egyszerű gyűrű volt, egymásna hajló végekkel. Volt még a nyakon egy gyöngyfüzér, amelyből a mell közepére fehér fémből való, félhold alakú amulett csüngött alá.

Az amulett két csucsán rövid gömböcskék ülnek, az ősi szent állatfejek csökevényei.

A csüngő belső részén, középen két kör alakú nyulvány van, majd a mezőben a főhelyen háromszög alakban három kiálló dudor helyezkedik el. Mi ennek az amulettnek ennek a kétségkívül ősi férfi ábrázolásnak a

A V. k-ei a kilövési helyre gurítják

magyarázata, értelme és jelentősége. Minden bizonnyal a természetesség utáni vágy: a gyermekáldás kívánása, ellensúlyozásával az abban a korban pusztító nagyfokú gyermekhalandóságnak.

AZ ITT TALÁLT RÉGI LAKOSSÁG MINDEN ERŐSZAK NÉLKÜL OLVADT BELE AZ ÁLLAMALKOTÓ MAGYARSÁGBA

Merőben elhibázott dolog és túlzott sovinizmus lenne azt állítani, hogy a nagykiterjedésű korai árpád-kori temetők sírjaiban csak a honfoglaló őseink alusszák örök álmukat. Kétségtelen, hogy

a sírok egy részében magyar, más sírokban pedig az itt talált korábbi lakosság tetemei nyugosznak.

Ez pedig újabb csak azt bizonyítja, hogy a magyarság nem űzte és nem irtotta ki a régi népességet, hanem a honfoglalók és a meghódítottak között igen rövid idő alatt kialakult az az összhang, amelynek eredményeként

az őslakosság minden erőszak nélkül kezeledett a magyarsághoz, sőt beleolvadt abba, mert az sem népségük, sem kulturájuk szempontjából semmiféle veszélyt nem jelentett számukra.

— Így érthető meg az is, hogy bár a honfoglaló magyarság 300 ezerről tehető népessége számbeliileg talán kisebbségben volt a régi lakossággal szemben, mégis magyar államalakult itt a Kárpátmedencében, mert a meghódított népek a jövőbenekbe nem leigázó ellenséget láttak,

hanem olyan fajt ismertek meg, amely rendelkezett a vezetés szerepre hivatott államalkotó nép fegyveres erejével és politikai képességével.

Ezt igazolja, ezt bizonyítja a honfoglaló magyarságról a Baranyában feltárt ezer árpád-kori sír. Tehát Ázsiából jött eleink nem vad barbár hordaként zúdultak be Európába, hanem politikai bölcsességgel, hadászati művészetrel és kitartással, sajátos kultúrával rendelkező fajtként telepedtek le a Duna—Tisza közén. Ezek a magasrendű képességek ezek az értékes jellemvonások és az idegenekkel szemben mindenkor tanúsított lojalitásunk, amelyet sokszor már győteségként könyvelték el ellenfeleink.

nemcsak megszerezték, de egy évezreden át meg is tartották számunkra a magyar hazát.

Most, amikor újból válságos, nehéz napokat él át a magyar és a lét vagy nemlét kérdése forog kockán, emlékezzünk régi eleinkre és kövesztük példájukat.

A honfoglaló magyarság utódait nem lehet elsöpörni Európa térképéről.

amint ezeréves kulturánkat, harcainkat, küzdelmeinket, szentjeinket és nagy királyainkat, tudósainkat és művészeinket sem lehet kitörölni az emberiség történelméből. Amíg állnak a Kárpátok bércei, amíg el nem apad a Duna és a Tisza, addig vagyunk és leszünk magyarok ezen a vérszattva földön, amelynek ugarát mi törtük fel, amely az isteni Gondviselés rendelkezéséből a nyugat és a keresztény kultúra védőbástyája volt és amelynek mélyén ősapáink csontjai porladoznak.

Erre tanít bennünket a Baranyában feltárt ezer árpád-kori sír.

Aki magyar, annak szíve befogadja ezt a tanítást, hitében pedig megerősödik általa, a törhetetlen helytállás és a mindannyiunk számára elérhető megpróbáltatások komor és vészterhes óráiban.

K. B.

KIRAKAT:

Kár a benzinért!

Nem azért a gőzért, amelyet hibaváló rábeszélésre öt holdi kortesvezér, vagy fogtájtást esztendő csodaszer ajánlására pazarol a vásárló kikiáltó, hanem a szó legszorosabb értelmében vett benzinért. S annak minden cseppjéért. Kár érte, mert csak büzt hogy maga után a F5-utca légterében, a járóhelyeken pedig visszaszáz érzést szül a roppant lármával vágató benzinpárló.

Régebben senki sem akadt fenn rajta. Legfeljebb amiatt bosszankodott, hogy dobtávját repesztette meg a motorkerékpárok pokoli berregése. Ureg motorosok is inkább a kűtelkeket részesítették előnyben kirándulásaik alkalmával, hiszen tudták nagyon jól, hogy szűkösorozatok kísérik őket utjaikon. Az országutakon jól elérték s ott az sem volt nagy baj, ha port vertek fel. Utóvégre nyugodtan fel lehet venni ott a port, ahol van hely bőven és senkinek sem megy a szemébe.

Az a megveszekedett motorkerékpár, amelytől jelenleg a benzint sajnáljuk, most, a legnagyobb korlátozások idején nyargalás a F5 utcán, olyan időben, amikor még a Légo-kocsikat is megsűrik, a korlátozás alól kibúvó figyelkedőket pedig újságikkben kipellengérezik. Olyan időben, amikor a benzin fontosabb és értékesebb nyersanyag lett, mint a puskapor, hogy a kenyérről ne is beszéljünk. Jogosan bosszankodunk tehát azon, hogy a katonai járművek mellett ilyen kőjutató alkalmatlanság is berzenkedhetik a forgalomban. Nem érdekel, hogy honnan szerezte gazdája a benzint. Nem érdekel az, hogy talán decizánra vásárolta össze gyógyszerárakból, ahol sebmosásra még kladják kórkatolt mértékben a steril benzint. A beszerzés netalán törvénytelen módjára nem is akarunk gondolni. Egy biztos: nem akarjuk látni többé azt a megveszekedett vasparipát, amely csak a korzó fiatalabb évjáratu hölgy társadalmának bántulátat akarja kivívni a nyegle motoros fiú számára. Ne motorozzon, ne puffogtasson ma senki se szőlőmokat, se benzingázni! Tegye el motorját jobb időkre. Most egyelőre: Kár a benzinért!

Öngyilkos lett Budapesten a Székely Népszekerestője

László Zoltán 33 éves hírlapíró, Székelyföld országos ismert napilapjának, a Székely Népszekerestője szerkesztője, Budapestre a lap munkatársaival. Feladatát és gyermekeit vidéken helyezte el. Szombaton este együtt vacsoráztak barátjaival és azoknak a menekült székely ismerőseinek a társaságával és nagy érdeklődéssel hallgatták előadását meneküléséről.

Két nappal ezelőtt érkezett meg Budapestre a lap munkatársaival. Feladatát és gyermekeit vidéken helyezte el. Szombaton este együtt vacsoráztak barátjaival és azoknak a menekült székely ismerőseinek a társaságával és nagy érdeklődéssel hallgatták előadását meneküléséről.

az utolsó percig teljesítette kötelességét a magyar újságírásnak azon a nehéz órhelyén, amit hitvallásának váltott. Halálának híre mely részve-

tet kellett a magyar sajtó és a menekült székelyek körében. Az erdélyi magyar újságírásnak igen kiváló tagja volt a tragikusorsú újságíró.

Hogyan lehetne megoldani Ujvidék faellátását

Ki kell termelni a kamenicai sziget fáját

Ujvidék város lakosságának rendkívül nagy gondja okoz a tél tüzelőfa beszerzése. Ma az ujvidéki kereskedőknek egyáltalán nincsen tüzelőanyaguk és a helyzet ismerői azt mondják, hogy nem is lesz, mert ha valamennyit kapnának is ez elengedő csekély és nem jöhet számításba a lakosság tüzelővaló ellátása szempontjából.

A mai súlyos helyzetben a város vezetőségének a lehetőség szerint idejében kell még gondoskodnia, hogy a tél katasztrófális következményekkel ne járjon. Ma háború van és ez sok mindent lehetővé tesz, amit normális körülmények között nem lehet megtenni. A szükség törvényt bont elve alapján meg lehet és meg kell oldani Ujvidék lakosságának faellátását.

Itt van a város határában a kamenicai sziget hatalmas fáival, amelyekből többszáz, sőt ezer köbméter

tüzelőt lehetne kitermelni.

Miért nem nyúl a város ehhez a fához. Igaz, hogy a kamenicai sziget nem Ujvidék, hanem Kamenica tulajdona, a város ezért kezdjen tárgyalást Kamenica községével, hogy

engedélyezze a fa kitermelését.

Nem hisszük, hogy Kamenica község elzárkózna ez elől. Ha azonban Kamenica község nem látja be, hogy Ujvidék lakosságát a megtagadástól menti meg azáltal, hogy engedélyt ad a sziget fáinak kitermelésére, akkor a város vezetősége keresse meg az utat és módot, amellyel

Kamenica község hozzájárulása nélkül is kitermelheti a fát.

Elvégre a város lakosságának élete és egészsége mindennemű fontosabb és itt nem lehet senki számára sem tekintet. Ebben a kérdésben nem szabad sokáig habozni, hanem cselekedni kell.

Svédországot a német kapcsolatok megszakítására akarják rábírn

A balti államok emigránsai nyugtalankodnak honfitársaik sorsa miatt — Amerikai vallomás Anglia európai érdektelenségéről —

A belgrádi Donauzeitung stockholmi tudósítója írja:

Az egész északi térségből egyre növekvő feszültséggel tekintenek mostanában Moszkva felé, ahol a finn nép és állam sorsa felől döntöttek. Mert nem csak Svédországban, hanem bizonyos norvég emigráns, lett. Litván és ezt körökben is nagyon jól tudják azt, hogy a fegyverszüneti feltételekkel a főbb északi államok sor-

sa is eldől bizonyos mértékig. Ami Finnország sorsát illeti, angol forrásból származó hírek is megerősítik azt a szovjet szándékot, hogy Finnország bolsevizálása a tulajdonképeni cél.

Hogy Finnország „elintézése” után sor kerül majd a többi északi államokra is, azt már megéreztek Svédországban, ahol a miniszterelnök, Hansson éppen most látta jónak

semlegességi nyilatkozat

tenni, illetve ez alkalommal is kihangsúlyozni az ország semlegességi szándékát. Hansson szerint még korai dolog lenne mérleget készíteni Svédország helyzetéről, mert a háborúnak még nincs vége s még igen súlyos megpróbáltatásokon mehet keresztül az ország. Kifejezte Hansson azt a határozott svéd szándékot, hogy a semlegesség eddigi

vonalat minden körülmények között megtartsák. Ha Svédország a háború öt esztendején keresztül meg tudta őrizni semlegességét, függetlenségét és szabadságát, reméli, hogy a befejező szakaszban is sikerülni fog ennek a feladatnak az elvégzése.

Illetékes helyen rámutattak Hansson beszédének kesszimészlikus vonásaira.

Ezt a pesszimizmust

mindenben igazolja a Dagens Nyheter newyorki tudósítója, aki szerint a szövetségesek újabb erős nyomást fognak gyakorolni Svédországra. A New Week című amerikai folyóirat pedig arról tud, hogy a szövetségesek jelenleg arra igyekeznek rábírn Svédországot, hogy szakítsa meg kereskedelmi, sőt diplomáciai kapcsolatát is Németországgal. Eddig Svédország elutasító álláspontra he-

lyezkedett ezekkel a követelésekkel szemben, azonban hivatalosan ezt nem erősítették meg. A Fehér Ház „beszélője” is megtagadta a nyilatkozatot ebben a kérdésben.

Az északeurópai ügyek kibontakozási vonala és jelenlegi állapota a svédeken kívül rendkívüli mértékben nyugtalanítja az amerikában tartózkodó észt, lett és litván emigránsokat is.

A Catholic Herald,

amely ezen emigráns körök hivatalos szócsöve, s amely már több ízben tett fontos kijelentést a balti államok kérdésében, most azt írja, hogy a balti államok egészen mást vártak és várnak mint az 1940—41-

es állapotok visszaállítását. A tömeg-elhurcolásokból ugyanis már éppen elég volt. Ha a Szovjet újra megkezdte ezeket az elhurcolásokat, a balti államok népei teljesen elpusztulnak. A nemrég elhangozott moszkvai nyi-

latkozat, hogy a vörös hadsereg felszabadítja a Baltikum népét a német uralom alól, nagymértékben nyugtalanítja az érintett lakosságot.

Az ellenzéki lap viszont nyíltan és egyenesen bevallotta, hogy Anglia megszűnt érdekelt fél lenni Európában. Közép- és Kelet-Európát egészen Finnországig a Szovjetunióknak engedték át.

Német hadijelentés:

Berlin, szeptember 25

A vezéri főhadiszállás hétfői hadijelentése közli, hogy Nyugat-Hollandiában a német csapatok új állásokban szétverték az ellenség támadásait. Arnheim és Nimwegen térségében a földreszállt ellenséges csapatok ellen tovább tart a sikeres német ellentámadás. Az ellenség előretöréseit közelharcokban verték vissza a németek. Arnheim térségében az 1. légi uton szállított angol hadosztály megsemmisítése tovább folyik. A németek a harcok során újabb 800 sebesült hadifoglyot ejtettek.

Eindhoven-től keletre az ellenséges támadások kisebb térférségre vezettek. Német légi kötelékek tegnap is sikeresen avatkoztak bele a Hollandiában folyó harcokba. Aachen-től északra az ellenség támadását számos páncélos kilövése után elhárították a németek. Az Elfel-szakaszon 16 ellenséges páncélos löttek ki. Nancytól északra a német támadás az ellenség kemény ellenállása dacára eredményes volt. Epinal és Remiremont térségében még tartanak a súlyos harcok.

Az ellenség támadásai ezeken a szakaszokon a németek kemény ellenállása miatt csak kevés térférségre vezettek. Dünkirchennél és Calaisnál kölcsönös tűzérési tevékenységre szorítottak a harcok. Lorient és Saint Nazaire védői számos ellenséges támadást vertek vissza és sikeres ellentámadásokat indítottak. Boulogne az utolsó támaszpontok kiesése után elesett.

Londonra tovább zúdult a V. 1. súlyos megtorló tüze.

Közép-Olaszországban az ellenségnek Firenze felől keletre és északra számos páncélos támogatásával tovább folytatott támadásai helyi betörésekre vezettek. A németek itt 14 ellenséges páncélos löteket ki. Az Adriai-enger partján a németek Rimini-től északnyugatra foglaltak el u állásokat, amelyekben az ellenség támadásait számos páncélos kilövése után megállították.

Délnyugat-Erdélyben csak helyi harcok folytak. Tordánál és a Székely-csücsök északi részén az itt harcoló csapatok erős bolsevista és román kötelékek támadásait verték vissza. Tordánál 30 ellenséges páncélos löteket ki a német és magyar csapatok. A Beszkiidekben Szanónál és Grodnónál változatos harcok folytak. A Kárpátoktól Mitauig terjedő szakaszon nem voltak jelentős harcok. Rigától délre a német ellentámadások visszavetették az ellenséges támadásokat.

Az északi arcvonalszakasz többi részein tervszerűen folytak az ellen-delt német elszakadási mozdulatok. Revált az összes hadifontosságú berendezések megsemmisítése után kiűritették a német csapatok. Észak-Finnországban tervszerűen folytak a német elszakadási mozdulatok.

Macedóniában egy erős bolgár harcscsoport támadását verték szét a németek. A bolgár harcscsoport egész könnyű és nehéz fegyverzete a németek kezére jutott.

Bulgária nyugati határainál és a Vaskapunál helyi jelentőségű harcok folytak.

HIREK

Ugyeletes gyógyszerár: Városi gyógyszerár, Szt. György tér

Elsőtétítés ma 19.45-től reggel 6 óráig

Magyar hősök

Helényi Gyula hadapród őrmester

a bolsevisták elleni elhárító harcok során számtalanszor kitűnt személyes bátorságával önfeláldozó bajtársi szellemével.

1944. július 19-én egyik harccsoportunk a többszörös túlerőben lévő ellenség bekerítő gyűjtő erejéből áttörést kísérelt meg. Az áttörési kísérlet azonban meghejtült, mert az ellenség számos nehéz harcokcsí támogatásával ellentámadásra indult és visszavonulásra kényszerítette. Hősiesen küzdő szakaszával a vég-sőkig kitartott és a „páncél ököl” elhárító tűzével a rohamozó ellenséges páncélosokat megállásra kényszerítette.

Bátor és önfeláldozó magatartásával lehetővé tette, hogy bekerített harccsoportunk egészen csekély veszteséggel vonulhatott vissza egy erősebben kiépített védelmi vonalra. Helényi hadapródőr-mester szakaszának csak akkor rendelte el a visszavonulást, mikor már az ellenséges gyalogság körülzárással fenyegette maroknyi egységét. Ekkor egyik sebesült bajtársát a vállára vette, de a szabadon maradt kezében lévő géppisztolyával így is állandóan sakkban tartotta az ellenséget.

Páratlanul hősiessé küzdelemmel a szakaszának sikerült is elszakadni az ellenségtől, sőt még a sebesültjeiket is egytől-egyké magukkal vitték. Rendkívül nehéz és fáradságos ut után a szakaszának sikerült eljutnia a Bugig. Helényi Gyula hadapródőr-mester ekkor szakaszával uszva átkelt a folyón és ez alkalommal több uszói nem tudó bajtársát személyesen vitte át a vizen.

Mától kezdve már háromnegyed nyolctól végre kell hajítani az elsőtétítést. Hétfőtől ismét változik az elsőtétítési rendje. Ezúttal az elsőtétítés este háromnegyed 8 órakor kezdődik és hajnal 6 óráig tart. Az elsőtétítésnek ez az új rendje október 1-ig lesz érvényben és a szokott módon vonatkozik a köz- és magánvilágításra és közuti forgalomban résztvevő járművekre egyaránt.

MEGÁLLAPÍTOTTÁK A CUKOR-ÁRPA ÁTVÉTELI ÁRÁT. A pénzügyminiszter az idei termései cukorgyári és szeszgyári vállalat részére átadott nyugtázott fizetendő súlyos cukorrépa átvételi árát mázsánként 9,10 pengőben, a szeszgyári vállalat részére pedig a termelőköt megillető árandóságot pedig mázsánként 40 fillérben állapította meg.

Népművészeti oltár Keszerveleken. A kalocsai érsek adományából és a keszerveleki hívek hozzájárulásából népművészeti oltár készült a kalocsai tanyavilágban. Az oltárt r. Gábor Lajos tervei szerint Héjz Gyula kalocsai asztalos mester készítette Gábor művész faragásaival. Az oltárt dr. Kuljani Ferenc érseki helynök a kalocsai népművészeti pártfogója szentelte fel a közelmúltban.

A hadapródiskolák növendékeinek bevonulása. A hadapródiskolák I., II. és III. évfolyambeli növendékei az 1944-45. tanévben október hó 15-én tartoznak bevonulni. A bevonulás helyének esetleges megváltoztatásáról a növendékek írásban idejében értesítést kapnak. A szülők esetleges címváltozásukat a honvédelmi minisztérium 9. osztályának címére jelezték. (MTI)

Meg akarta verni a papot. Topolyáról jelentik: Morel Miklós 45 éves szeghegyi lakos ügyében most bekezdett a topolyai büntető járásbíró. Morel ez év május 20-án titkoni ellenére behatolt az evangélikus lelkész lakásába és az volt a szándéka, hogy az ottartózkodó Priesz Miklós lelkészt megveri. A bíróság magánlakásértés miatt másfél hónapi fogságra ítélte Morel Miklóst.

Kiürítéskor igénybeveszik a kerékpárokat. A belügyminiszter vasárnap megjelent rendelete értelmében kiürítés során hirtívés céljára kerékpárokat honvédelmi szolgáltatás címen ideiglenes használatra igénybe lehet venni. Elsősorban a női kerékpárokat kell igénybe venni, a férfikerékpárokat közül pedig azokat, amelyeket a honvédség részére előre ki nem jelöltek. Az igénybevett kerékpár használatáért a honvédség részére igénybevett kerékpárok után megállapított térítés jár.

Beiratkozás kereskedelmi szaktanfolyamra. A Vallás- és Közoktatásügyi Miniszter Úr megengedte, hogy mindazok a fiúk, akik a gimnázium, vagy a polgári iskola IV. osztályát sikeresen elvégezték és valamely önköltséggel nem nyerték felvételt a gimnázium V. osztályába, vagy a kereskedelmi középiskolába, a Baross Szövetség Tíz-hónapos Gyakorlati Kereskedelmi Szaktanfolyamára iratkozhassanak be. Az előadások október 2-án d. u. 3-kor kezdődnek. Beiratkozás Budapesten, VIII., Vas-utca 9. sz. a. lehet naponta kint d. e. 9-2-ig és d. u. 5-7-ig. Távbeszélő 139-488. Érdeklődők kérjenek tájékoztatást.

A gazdák tartják vissza olajosvetőmag szűkségüket. A következő ipari növénytermesztéssel kapcsolatban a földművelésügyi minisztérium az utóbbi évek során az olajosvetőmagból nagyobb mennyiségű nemesített vetőmagot osztott ki. Bár a gazdák túlnyomórésze ennek következtében már megfelelő fajtákra tett szert, a termelés eredményeinek továbbjavítása érdekében a jövő évre is tervehette a földművelésügyi minisztérium kiváló minőségű vetőmagvaknak rendelkezésre bocsátását a gazdák részére. Az esetleges szállítási nehézségekre való tekintettel azonban a termelés folytonosságának biztosítása érdekében kívánatos, hogy a gazdák olajosvetőmagjuk ezévi terméséből a jövő évre szükséges vetőmagot visszatartsák.

Gépsziltovalok a nécsi kőbányában. Pécsről jelentik: Vasváry István városi tisztviselő bejelentette a rendőrségnek, hogy a Mecsek oldalán lévő kőbányájában éjszakai tolvajok jártak. Az ismeretlen tettesek levették az erős lakatot, majd két hatalmas szíjat elvitték a gépházából. A beszerezhető szíjak ellopásával pótolhatatlan kár érte a kőbányát. A tolvajok kézrekerítésére erőves nyomozást indítottak, nehogy felszabdalva cipó alpnak értékesítsék a zsákmányt.

Szövetet és talpbőrt foglaltak le Drávamagyaródon. Safarics József drávamagyaródi kocsmárosnál a csendőrség nagymennyiségű szövetet, vásznat, selymet és talpbőrt talált elrejtve lakása különböző helyein. Ezek az anyagok külföldi üzletekből származnak. Safarics azzal védekezett, hogy ismeretlen egyéntől vásárolta azokat. A csendőrség lefoglalta az egész árukészletet.

Büntet a kulai főszolgabíró. A Kulai járás főszolgabírája Kerner Károly Wölf János, Schmidt János, Althén Lajos, Kleesz János, Boltz János, Cayer Károly, Haller Lajos, Friesz János, Schmiedtke Péter és Timkó János nyelvébéli lakosokat leventefoglalkozásról való elmaradása miatt 20-20 pengő, özv. Klein Katalint rendszeti kihágás miatt 20 pengő, Gulai Ferencet állategészségügyi kihágás miatt 10 pengő, Kornyak Henrikét lakásbejelenéssel kapcsolatos mulasztás miatt 5 pengő, id. Klepp Dávidot és az »Avis« szövetkezetet lakásbejelentéssel kapcsolatos mulasztás miatt 8-8 pengő pénzbüntetéssel sújtotta.

Tűz pusztított Orszátlason. Szombaton délután Orszátlason, Vetstein Péter vendéglős Virág-utcai házában udvarán ismeretlen okból kigyulladt az ott felhalmozott szalma, széna és egyéb takarmánykészlet. A tüzet a szomszédok vették észre. Azonnal értesítették a tűzoltóságot, amely a gyorsan terjedő tüzet a már előzőleg odaseregelt szomszédsággal karöltve iokalizálta. A takarmánykészleten kívül csak gazdasági felszerelési tárgy is a tűz martaléka lett. Az a feltevés, hogy a tüzet játszódozó gyerekek okozták.

Tizenöt leva a szovjet rubel Bulgáriában. A Bolgár Nemzeti Bank közölte, hogy a Szovjet a rubel árfolyamát tizenöt levában állapította meg.

Soltész Elemér tábort püspök — altábornagy. A Kormányzó Úr a honvédelmi miniszter előterjesztésére Soltész Elemér protestáns tábort püspököt altábornaggyá nevezte ki. A püspök 21 éve tölti be a református, evangélikus és unitárius hívők vezető pásztori tisztségét.

Elmarad az idei Katolikus Naggyűlés. Illetékes helyen közölték, hogy az idei országos Katolikus Naggyűlés elmarad. Az Actio Catholica úgy határozott, hogy a naggyűlés helyett október 8-án, a Magyarok Nagyaszonya ünnepén az ország katolikus társadalmára könyörgéssel fordult Jézus Szent Szívéhez és a Boldogasszonyhoz. Ezzel kapcsolatosan Serédi Jusztinián bíboros, hercegprímás az egyházmegyék főpásztorai útján felhívással fordult a magyar katolikus társadalomhoz s ajánlatosságra szólítja fel a híveket. Október 8-án, vasárnap délután az ország valamennyi templomában délután 3-tól 5-ig tartanak, amelyen hazánkért, az igazságos békeért, élethalálharcot vívó katonáinkért és hozzátartozóikért imádkoznak a hívek.

Szál- és körömfájást okozott a kórte. Ritka megbetegedési eset fordult elő a németországi Eupen közelében. Egy fiatal leány a legelőn, amelyet részben gyümölcsfákkal is beültettek, az egyik fáról néhány kórteét szakított le és megette. Nemsokára heves mandulagyulladás támadt és a testen kisebb hólyagok és fájdalmas daganatok keletkeztek. Az orvos megállapította, hogy ezek a szál- és körömfájás ismeretű jelei. A meggyarázat az, hogy valamelyik állat, amelyik fertőzött volt ezzel a veszedelmes betegséggel, megnyalta a fáról lejjebb eső gyümölcsöket és így jutottak a kórokozó bacillások a fiatal leány szervezetébe.

Két évig érvényben marad a USA-ban az árelenőrzés. Stockholmi jelentés beszámol arról, hogy Eccles, a USA jegybankrendszerének vezetője, a szenátus pénzügyi bizottsága előtt kijelentette, hogy a USA-ban a háború befejezése után még két évig fenntartják az árelenőrzés rendszerét, mivel az inflációs irányzat erősödik és két év leforgása előtt nem lehet számítani arra, hogy a háborús termelést a béketermelésre átállítani és az államháztartást egyensúlyba hozni lehessen.

A Délvidék tábort póstája

Czangi József (Hévíz, hadikórház) üzeni feleségének és kislának, hogy jól érzi magát, ne aggódjanak érte. Sérülése szépen gyógyul, sok levelet, egy kis dohányt és pénzt kér küldeni. Feleségét, kislánát, a szülőket sógornőjét és minden hozzátartozóját ismerősét sok szeretettel csókolja üdvözli.

Kókusz István őrv. (Táb. posta A. 266.) Gyulafi Lajos szkv. (B. 988) és Vukovits István honv. (F. 613) kőszöntők szüleit, testvéreiket és jóbarátaikat abból az alkalomból, hogy a fronton összejártak. Uzenik, hogy sokat gondolnak az itthoniakra, kéri, irjanak sürűbben nekik. Külön emlékeznek meg sorakban az itthoni kislányokról is. Szerető csókjait küldik hozzátartozóiknak és üdvözlik ismerőseiket.

Szauter Gyula (Táb. címe: SS Ober-schütz Polak Julius, F. P. N. 34951) „valahol Leetországban” küldi kőszöntő sorait az itthoniaknak. Szerető csókjait küldi szüleinek, üdvözletét küldi Biró Béla, Amisits József, Naumovits Aczo, Pavlov Sebő ismerőseinek. Jól érzi magát és reméli, hogy jó szerencséje ezután se hagyja el. Mindenkit kér ismerősei közül, hogy többet irjanak. Egyébként közli, hogy Lettországban is mindig különös örömet okoz neki, hogy a Délvidéket olvashatja.

Ujverbáson másodszer virágnak cseresnye. Ujverbászról jelentik: Józsa Károly cséplőgéptulajdonos gyümölcsösében az egyik korai cseresnye fa tavaszi bő termés után ugyiszólván teljesen elhalt, ágai kiszáradtak úgy, hogy a fa teljes pusztulásával lehetett számítani. A legnagyobb meglepetésre a cseresnye fa egyes ágai most ismét életre keltek, kihajtottak majd virágot is hoztak.

A kolozsvári Nemzeti Színház tagjait szabadságotk. Az elhunyt hét elején nyitott kaput a kolozsvári Nemzeti Színház, Kerecsendi Kiss Márton Az első című színművét játszották, három estén át. Páger Antal vendégzereplésével. A háborús események alakulása következtében a színház igazgatósága úgy döntött, hogy egyelőre beszünteti előadásait és tagjait két hétre szabadságotk. Budapestre érkezett számos színész és színésznő Kolozsvárról s a fővárosban tartózkodók báró Kemény János, a színház igazgatója is. Szó van arról is, hogy az alatt az idő alatt, amíg a kolozsvári Nemzeti Színházban nem tarthatnak előadásokat, a budapesti Magyar Művel. Házában vendégzerepljenek.

Mennyi oxigént fogyaszt az ember? 70 kilogramm súlyú férfi rendszerint 7 köbcentiméter oxigént fogyaszt el. Ez a mennyiség futásnál 11 köbcentiméter re, a percnként 200 méteres sebességű síkfutásnál 12 köbcentiméterre emelkedik. Ugyanígy sebességű körcsolyázásnál csak 5,6, a kerékpározásnál pedig csak 3,5 köbcentiméter. Már sokkal megerőltetőbb az uszás. Ennél percnként 30 méteres sebességgel az uszó 42 köbcentiméter oxigént fogyaszt el.

Súlyosmunka is az asszony az ury Megfigyelték egy szársországi katonai tornyában élő súlyosmunka életét s csodálkozva látták, hogy a zsákmány elosztását minden esetben az anyamadar végzi. Ha egeret hoz magával portyázásáról, azt teljesen egyenlően osztja el fióka között. Sőt, ha a zsákmány az apa szerzi, akkor is megvárja, míg az anya hazatér, s neki adja oda a fiókat, hogy ossza szét az éhes kicsinyek között!

SPORT

Döntetlenül végződött
a zombori rangadó

Zombori MÁV SE — Zombori MOVE TK 2:2 (2:0)

A következő felállításban állnak fel kezdésre a csapatok:

Z. MÁV: Róka, Vörös I., Molnár, Barna, Dani, Vörös II., Majoros, Nyikos, Bécsin, Tóth, Huszti.

Z. MOVE: Marinkovics, Ujházi, Horváth II., Weisz, Dombovics, Jakab II., Horváth I., Albert, Mócs, Kolovics, Horváth III.

A zöldek kezdésük nappal szemben. Az első percekben váltakozó támadások futnak. Nyikostól Bécsinhez, majd tőle Husztihoz kerül a labda, de a szélső Ujházitól szorongatva fölévágja. A tulsó oldalon Kolovics partidobása után Mócs előtt nyílik helyzet. Molnár csak sarokra tud menteni. A megítélt sarokrugást Horvát I. kapu mögé irányítja. Majoros egyik lefutását közepes lövéssel fejezi be. Marinkovics érthetetlenül sarokra vágja ki a labdát. Nem sokkal ez után Nyikos szabadrugása száll el a MOVE kapuja fölé.

A következő percben Horváth III. támadását csak hazadással tudják tisztázni a vasutas védők.

Ismét Majoros tör kapura a szélen, jó helyzetből közepes lövést ereszt meg, amelyet Marinkovics szépen véd. Nyomban utána a zöldek támadnak.

Eddig jó iramban hullámzó játék folyt. Ettől kezdve fokozatosan feljön a MOVE. Előbb a vasutas középcsatár hosszú szöktetését szereli könnyedén az ellenfél védelme, majd a tulsó oldalon Mócs szöktetését szereli könnyedén a másik fél.

Vörös I. negyven méterről kapura küldött szabadrugása esemény.

Marinkovics öklözve ment. Dani messziről ad haza magasan egy labdát, mely Rókát átugorva túl jut az alapvonalon. A sarokrugást Horvát I. nagyszerűen iveli kapu elé.

Sokáig pattog a labda a MÁV kapuja előtt, míg végre hosszas adogatás után erőteljesen fölévágják a zöldek.

Feltűnő, hogy a két vasutas támadó edzet, ahelyett, hogy lendületes támadásokra indítaná társait, meddő oldalirányú adogatást folytat. Így per sze legtöbbször elvesztik a labdát.

Szorongatnak a zöldek. Weisz, Horvát I., majd Albert előtt nyílik helyzet, de egyikük sem tudja kihasználni. A huszadik percben ismét Mócs küld éles lövést a jobbszélről kapura. Ez Róka ölében hal el, Mócs Horvát III.-hoz játszik, előle Vörös I., mint még néhányszor a mérkőzés folyamán, partra ment. Mócs újabb lövést küld — mellé. Lanyha MÁV-támadás befejezése képen Vörös II. lö messziről mellé. Tovább támadnak a zöldek. Horvát I. kapu előtt elsuhanó beadása esemény, de a balszárny lemarad. A szélről szépen ivelik Mócs fejére a labdát. Róka ráfut, de a balszárny lemarad. A szélről a középcsatár mellette kapura ivel.

Vörös I. a kapu szájából fejezi ki a gólbát tartó labdát (30. perc).

Huszti vezet ezután egy támadást. Átadása Bécsin elé gurul, utóbbi lövése azonban elszáll a kapu előtt. A

zöldek csatársorát Horvát I. vezeti előre. Beadását Mócs kapura küldi. A labda a jobb kapufa tövéből a mezőnybe, majd vasutas lábról az alapvonalon kívül jut. A sarokrugás nyomán Albert fejről újra a kapufához vágódik. A MOVE újabb sarokrugást harcol ki, de az oldalhálóba küldik. Molnár felvágja Horvát I.-et. A megítélt szabadrugást mentik a vasutas védők. Albert hosszú szöktetését csak nehezen tudja tisztázni Barna segítségével Róka. Nem sokkal később Kolovics, hosszú előreadását kell mentenie Mócs elől.

Veszélytelennek látszó hosszan előreadott labdát kap Huszti Bécsintől ügyesen elfut,

éles, apos lövése a bal sarokban köt ki (1:).

Horvát I. küldi ezután harcra társait nagyszerű átadással, de nem tudják kihasználni. Hamar megszületik azonban a második gól is.

Nyikos szökteti Majorost, ő kapura tör, hiába nyomja Horvát II., nagyszerűen küldi bal sarokba a labdát.

A félidőig már nem történik említésre méltó esemény.

A MÁSODIK FÉLIDŐ

elején meddő mezényjáték folyik. Tóth vezet nyugodtan egy támadást, erőltet leadása a ZTK védők elé gurul. Azután Majoros harcolja magát a kapu elé, de a helyzetnek vége szabálytalansága miatt.

Nyikos tör ellenállhatatlanul kapura, erősen nyomják, megeresztezt éles lövése a felső kapufa sarkáról vágódik vissza.

Ujból ő vezet támadást. Átadását Majorostól visszakapva elfut, de közben Bécsint lesre állítják a zöldek védői. Egy veszélyes hazadást, majd lövést kell mentenie Marinkovicsnak.

A MÁV kapuja előtt Weisz előreadása, majd szabadrugása teremt helyzetet, mely kiaknázatlan ma-

Beszüntették a szabadkai Alosztály
kerületi bajnokságát

A szabadkai Alosztály az utóbbi napok eseményei következtében, valamint az utazási nehézségek növekedésére és egyéb akadályokra való tekintettel úgy határozott, hogy az első- és másodosztályú kerületi bajnoki szabadrugó mérkőzéseket további intézkedésig beszünteti.

A beszüntetett bajnoki mérkőzések helyett az Alosztály szövetségi díjmérkőzéseket ír ki a szabadkai valamint

Mentessülnek a városok a sport-
egyesületeket a vigalmi adó fizetése alól

A belügyminiszter a pénzügyminiszterrel egyetértésben — a sport mai jelentőségét elismerve — leiratot intézett valamennyi törvényhatósági ögü és megyei városhoz s ebben kifejtette: méltányosnak tartaná, ha a város az alapvető szabályokkal rendelkező, illetőleg a főfelügyelete alatt álló sportegyesületek és sportszövetségek rendezésében eho-

rad. Huszti hosszú partidobását az íres kapu fölé fejezik két méterről. Óriási helyzet volt! Nagyszerű fej-játékkal jön fel most a MOVE. A tulsó oldalon Majoros sarokrugást harcol ki. Szépen iveli és Marinkovicsnak két veszélyes fejest kell vennie. A MÁV kapuja előtt egy balról küldött labda három zöld-fehér csatár lábán vándorol, miig végül sarokra ment a vasutas védelem.

Horváth I. szépen beivelt rugását a 20. percben Albert gólbá fejezi (2:1).

Megélenkül az inam. Egyszer az egyik, majd pillanatokkal később a másik kapu forog veszélyben, Róka az alapvonalon kívül szed fel egy guruló labdát. A megítélt sarokrugást a kapus kiüti, mivel közvetlen közélről ismét belelövik a labdát, szerencsével menthet.

Weisz kapu fölé bombáz a 28-ik percben.

Nem sokkal később szabadrugása nyomán kettős kapufa, végül

Horvát I. kavarodásból berugja az egyenlítő gólt.

A közönség biztatása lelkes zöld-fehér támadások indítója. Félénken tápogatózik előre a MÁV. Váltakozó, de mindkét kapura veszélytelen mezőnyjáték folyik a mérkőzés végéig. (—)

ZOMBORI SE—ZOMBORI MOVE és MÁV KOMBINÁLT 11:0 (2:0)

Edző mérkőzés. A kombinált csapat nem tudott komoly ellenállást tanusítani.

A Danuvia nyerte
a hadibajnokság
vasárnapi osztályozó
mérkőzését

A Nemzeti Bajnokság helyett rendezésített hadibajnokság küzdelmei teg nap igen érdekes mérkőzéseket hoztak.

Az osztályozó mérkőzést a Danuvia nyerte. Az eredmények a következők:

Ferencváros—Kispest 4:3 (1:3)

Ujpest—Mávg 4:3 (0:1)

Danuvia—Törökvis 3:1 (0:0)

Vasas—Szentlőrinc 2:2 (1:0)

VASÁRNAPI KB EREDMÉNYEK:

Bácska—Szabadkai AFC 3:2 (1:2)

Szabadkai MOVE—Kelebia 2:1 (0:1)

sporttársadalomban oszlatlan örömet keltett, mert még a közemultban s egy formán bírálták el a sportot a különféle vigalmi eseményekkel és sirkuszi valamint varieté-mutatóványokkal.

Az ezeréves székely
határőrszervezet

A hadijelentések beszámoltak azok nól a hősi harcokról, amelyeket a székely határőrséghez tartozó zászlóaljok vívtak a Kárpátok bércein.

A Kárpátokban vívott súlyos harcok a magyar történelem legszebb fejezetét alkotják.

A székely határőrök halált megvető bátorsággal állták a vörös hadsereg rohamát s hősiességük kitarításuk tette lehetővé, hogy a tartalékok még idejében beérkeztek. A székely határőrség évezreides szervezete. Évezredokon keresztül a háromszéki és udvarhelyi, valamint a csíki vagyunközösségek ből tartották fenn magukat. A székelyek mindig katonai alakulatokban éltek. Voltak azonban időszakok, amikor a határőrszervezet nem működött. Patalok és öregek vállvetve harcoltak a bolsevista páncélosok ellen.

A magyarság minden tagja szorongó szívvel figyeli a Székelyföldről érkező jelentéseket. Hiszik, hogy az ősi föld védelmében vállalt áldozatos küzdelmek nem lesznek hiábavalók s a Gondviselés — mint ez: esztendőnk át — most is megsegíti de rék székely testvéreinket.

APRÓHIRDETÉSEK

ELADÓ családházak Zomborban kettő a belvárosban, kettő közel a belvároshoz. GERGUOV ingatlanforgalmi iroda Zombor, Kossuth utca 14. a-1404

JÓKARBAN levő jugoszláv gyártmányú gyermek sportkocsit keresek megvételre. Ugyancsak fiatal bejárónőt azonnali belépésre egésznapra. Érdeklődni: Vadászlejtő irodájában. a-1412

FIGYELEM zombori lakosok! Kész szitát és drótmunkát kaphatnak Wöll Jánosnál, Kereszt utca 31. Ugyanott javítások eszközöztetnek. a-1416-f

EGY jókarban levő fekete, téllkabát, férfiruha, női kosztüm és gyermekcipők eladó. Madár utca 10. alatt Szabóknál. a-1421

SZÖVŐMESTERT azonnali belépésre, több évi gyakorlatiattal rendelkezőt íveszek. Ugyanott szövőmunkámból Jackard gépen dolgozik munkát nyereket. Molnár selyemszövőde, Zombor — Árpád utca 23. a-1400-f

TEKERCESELŐT és kifutót keresünk azonnalra. Turul Fiumsziaház, Zombor. a-1427

KISEBB HÁZ eladó. Azonnali beköltözhető, Steier utca 42. a-1428-f

HASZNALT baltáros cipészvarrógép és szerszámok eladó. Szv. Keller Mátyásné, Kistemető utca 23. a-1429-f

VASÁRTÉR 7 szám alatt nagyobb mennyiségű istállótrágya eladó. a-1430-f

ELVESZETT egy női aranykaróra kék szíjjal, a Barátok templomában vagy a Deák Ferenc kórházban. Becsületes megtaláló, vagy nyomravezető jutalom részesül. Jelentkezni: Dr. Skrabalonál, Zombor, Zrnyi utca 15. a-1431-f